Rörsjöstaden med historik

Färgbilder (Anders Dernback)
Svartvita, Malmö Museum bilder, samt Anders Dernback
Textkällor: Wikipedia, MKB

Området

Rörsjöstaden är ett delområde i stadsdelen Centrum, Malmö.

Området var från början en grund sjö, Östra Rörsjön, belägen utanför Malmös fästningsverk. Den dikades ut på 1800-talet för att ge plats åt stadens expansion.
Rörsjöstaden började anläggas på 1870-talet efter en plan av den dåvarande stadsingenjören Georg Gustafsson. Området är inspirerat av den parisiske stadsplaneraren Georges-Eugène Haussmann och uppbyggt kring en bred boulevard, Kungsgatan med Sankt Pauli kyrka som fokalpunkt mitt på Kungsgatan. Numera är Kungsgatan uppdelad i mindre lokalgator. Endast cykelbanan i mitten kan användas för genomfartstrafik. De äldsta husen ligger på Löjtnantgatan, Kommendörsgatan och Kornettsgatan och byggdes i slutet av 1870-talet.

Nationalromantik

Arkitekturen i området spänner mellan flera olika stilar med tonvikt på nationalromantik, jugend och nordisk klassicism. Blandningen till trots erbjuder Rörsjöstadens bebyggelse en för Malmö sällsynt kontinuitet med stenshus om fyra våningar i slutna kvarter.

Rörsjöstadens omfattning

Området ligger mellan Drottninggatan och Föreningsgatan. Det sträcker sig från Amiralsgatan till Värnhemstorget. Söder om Kungsgatan finns hyreshus från slutet av 1800-talet, men även skolorna Pauliskolan (före detta Pauli gymnasium, och dessförinnan Tekniska läroverket) och Värnhemsskolan. Norr om Kungsgatan finns Malmö latinskola, huvudbrandstationen, länsstyrelsen, skatteverket, Sankt Pauli församlingshus (ursprungligen Oxie och Skytts härads tingshus), Rörsjöparken samt funkiskvarteret Malmgården. På tomten mitt emot Rörsjöparken låg en gång Dahlgrenska stiftelsen ritad av Axel Anderberg (revs 1978) som därefter användes som idrottsplats tills nybyggnation påbörjades 2016. Förr omfattade Rörsjöstaden även området mellan Kaptensgatan och Amiralsgatan (tillhör numera Lugnet). Bebyggelsen i detta område ersattes till stor del med nybyggda fastigheter under 1980-talet.

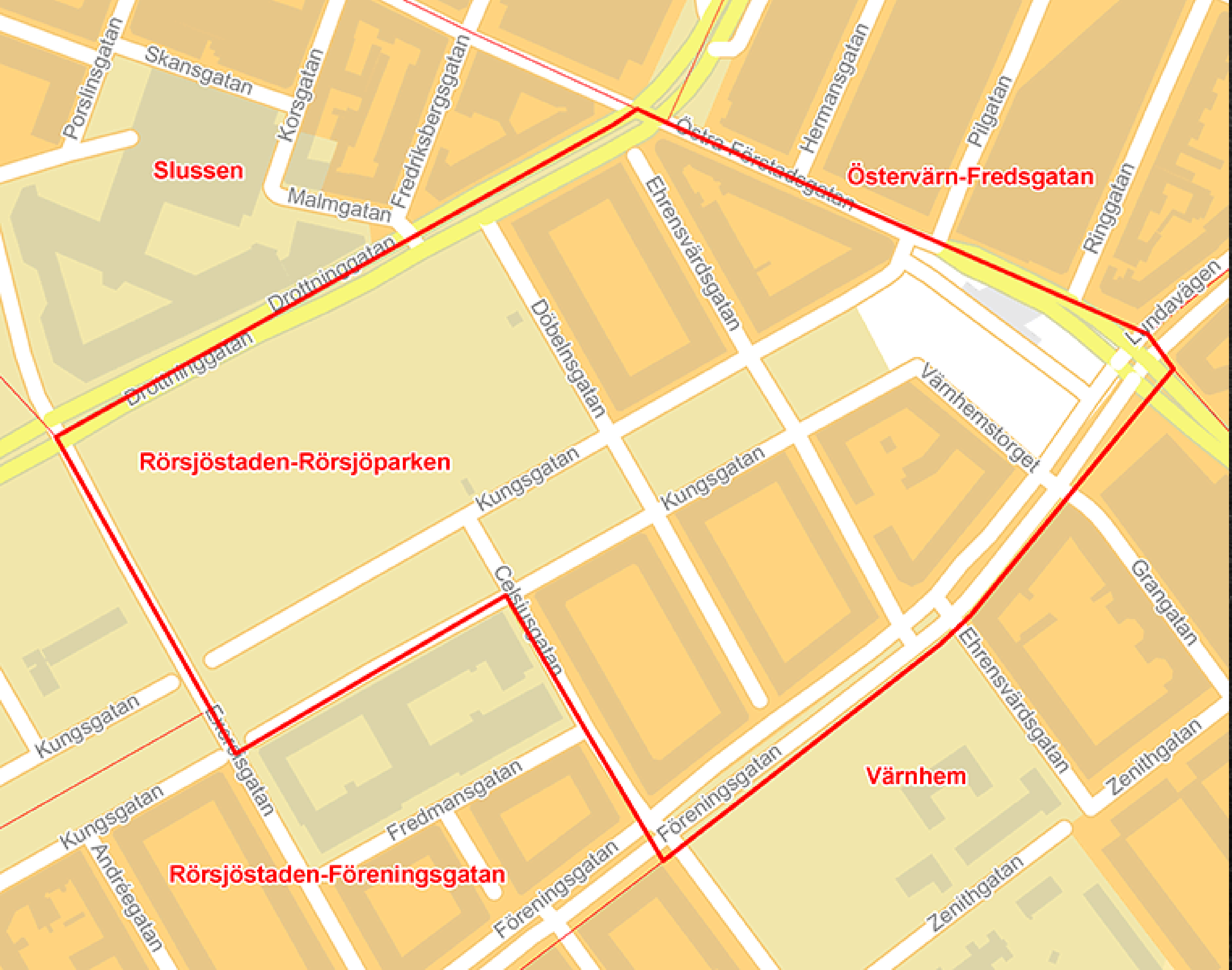
Slussen
Östervärn-Fredsgatan
Rörsjöstaden-Rörsjöparken
Värnhem
Rörsjöstaden-Föreningsgatan
Porslinsgatan
Skansgatan
Korsgatan
Fredriksbergsgatan
Malmgatan
Drottninggatan
Drottninggatan
Hermansgatan
Pilgatan
Ringgatan
Ehrensvärdsgatan
Döbelnsgatan
Värnhemstorget
Kungsgatan
Kungsgatan
Kungsgatan
Kungsgatan
Celsiusgatan
Grangatan
Ehrensvärdsgatan
Zenithgatan
Zenithgatan
Föreningsgatan
Föreningsgatan
Fredmansgatan
Andréegatan

Karta

Rörsjöstadens historia

Från början var Rörsjön en riktig sjö med svanar och klockgrodor. Därefter blev den betesmark. "Den östre Rörsiön" låg alldeles utanför Malmös befästningar och dränerades på 1800-talet. I den tilltagande industrialiseringen, när stadens behov av försvar byttes mot en växande efterfrågan på bostäder, ville Malmös styrande anlägga den nya staden här.

Stadsingenjör Georg Gustafsson tog fram en modern rutnätsplan med Drottningsgatans boulevard för att det skulle skapas ljus och luft mot kanalen. Vattnet där hade länge varit en hälsofara och stank särskilt illa på somrarna. Trots ingrepp för att öka genomströmningen ansågs kanalen ovärdig för Rörsjöstaden. Området skulle bli ett paradexempel på vad Malmö kunde åstadkomma och skulle fyllas med borgare i vackra hus. Kungsgatans nästan 70 meter breda esplanad kantas av fyra rader lindträd och fick sin centrala punkt 1882 när S:t Pauli kyrka invigdes.

Flera offentliga byggnader

Idag ligger det många gymnasieskolor och myndighetsbyggnader i Rörsjöstaden, i det så kallade ”institutionsbältet. Det beror på att Rörsjömarken förvandlades till donationsjord på 1700-talet vilket innebar att det fått marken av konungen och att den skulle brukas av alla stadens medborgare. Skolor och myndighetshus ersatte därför ungefär hälften av alla de bostadshus som egentligen var tänkta här.

Foto: Okänd fotograf / Malmö Museer

Betydande bebyggelse

Malmö nya latinskola byggdes 1879. Brandstationen kom 1894 och Tekniska elementar- och yrkesskolan (sedermera S:t Pauli skola) 1896. Oxie och Skytts tingshus (numera församlingshem åt S:t Pauli kyrka) byggdes 1904. Rörsjöparken som även kallades Folkparken och Badhusparken anlades 1905. Vid denna tid hade också nästan alla lindar planterats längs med Kungsgatan. Länsstyrelse, kommunal idrottsplats, Energiverket och Värnhemsskolan tog också plats i Rörsjöstaden. Dahlgrenska palatset som låg i vårt kvarter Sofia byggdes 1903 och ansågs av stadens styrande äga ett så ädelt syfte att marken skänktes till Dahlgrenska stiftelsen.

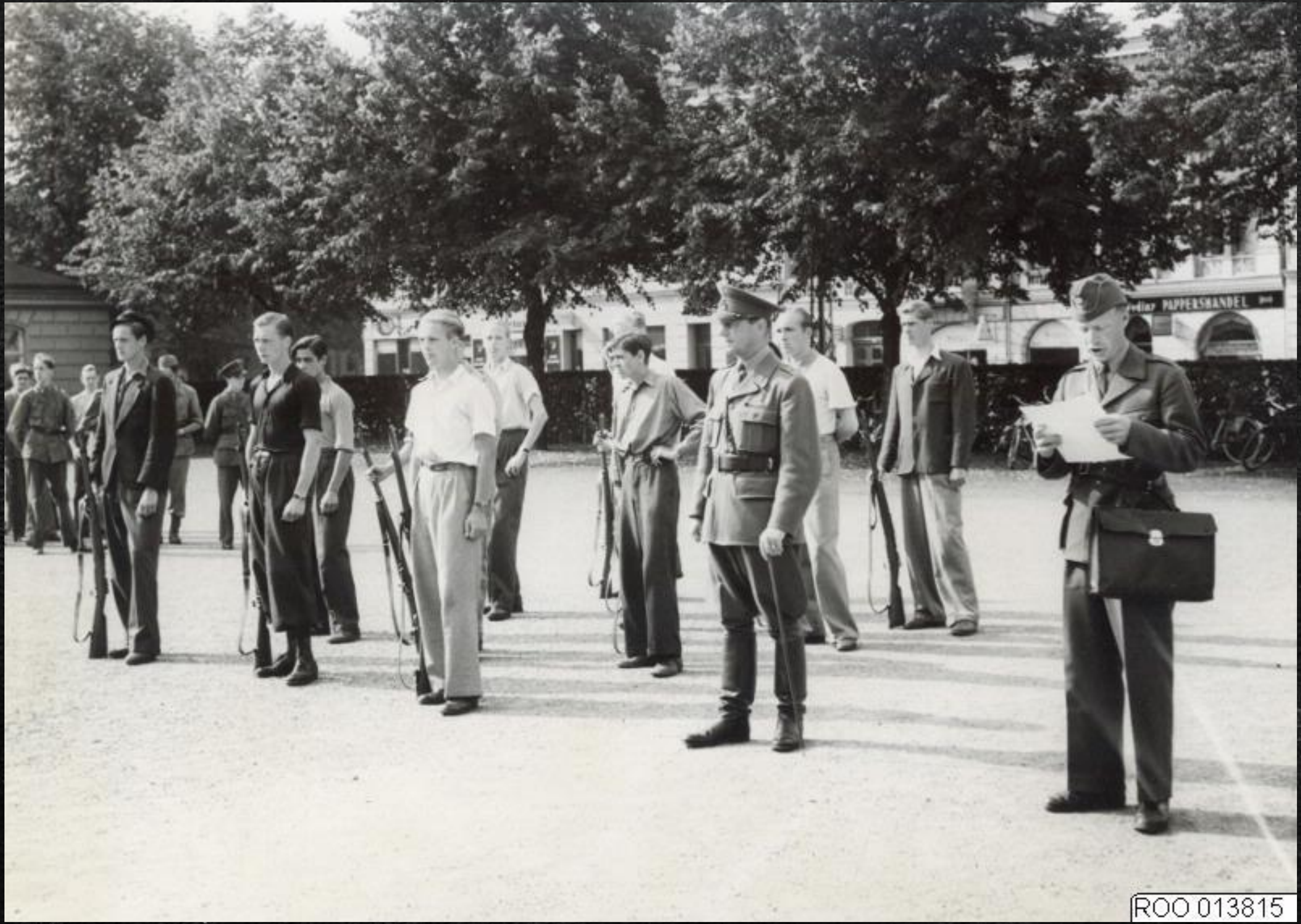

Latinskolans värntjänst.

26/8 1942.

Under kriget fanns även en Plikt för skolelever att träna I vapentjänst

Malmö Huvudbrandstation. Brandlöjtnant August Hallström leder gymnastiken på gården framför Lilla redskapshuset

Foto: Viktor Roikjer / Malmö Museer

MALMÖ HUVUDBRANDSTATION. GRUPPBILD PÅ BEFÄLET FRAMFÖR LILLA REDSKAPSHUSET.

Foto: Viktor Roikjer / Malmö Museer

Malmö Huvud Brand-station

© Bo F. Mårtensson / Malmö Museer

Foto: Berndt Johnsson / Malmö Museer

BJ 001438

Malmö. Dahlgrenska stiftelsen. I bakgrunden till höger Celsiusgatan och kvarteret Åsa.

Dahlgrenska stiftelsen är en välgörenhetsstiftelse i Malmö, mest känd för sin numera rivna slottsliknande byggnad i stadsdelen Rörsjöstaden, där obemedlade personer kunde få bo gratis.

Kranium från avrättningsplatsen vid Rörsjön. Huvudet har varit uppspikat på en påle.

Malmös äldsta kända avrättningsplats låg vid Ribersborgsstranden. Under senmedeltiden flyttade denna till Rörsjöområdet nära det nutida Värnhemstorget.

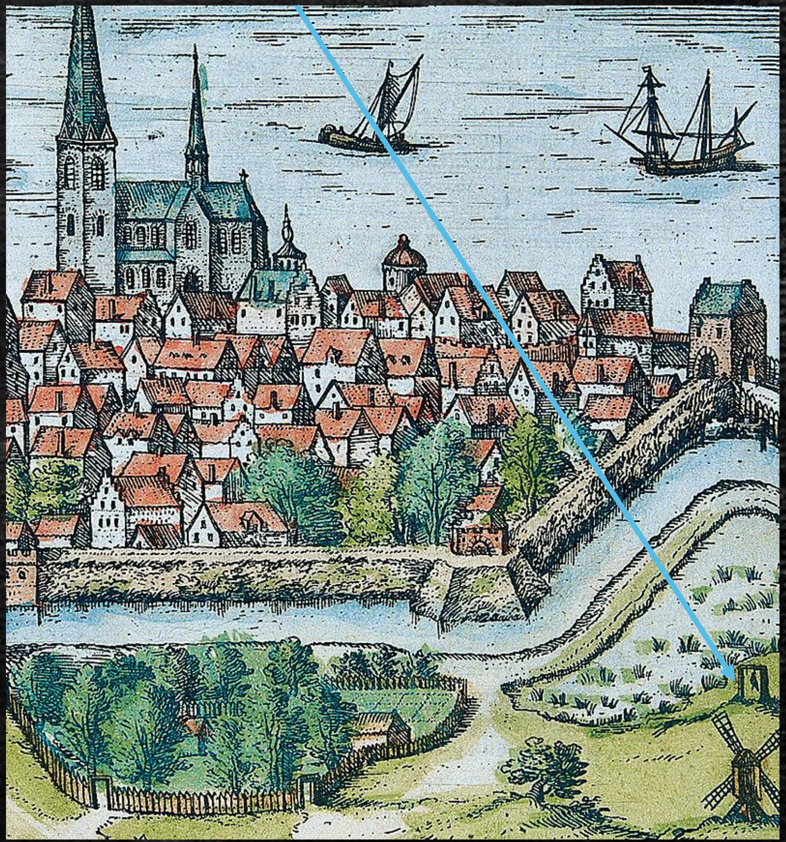

Avrättningsplatser i Malmö år 1781

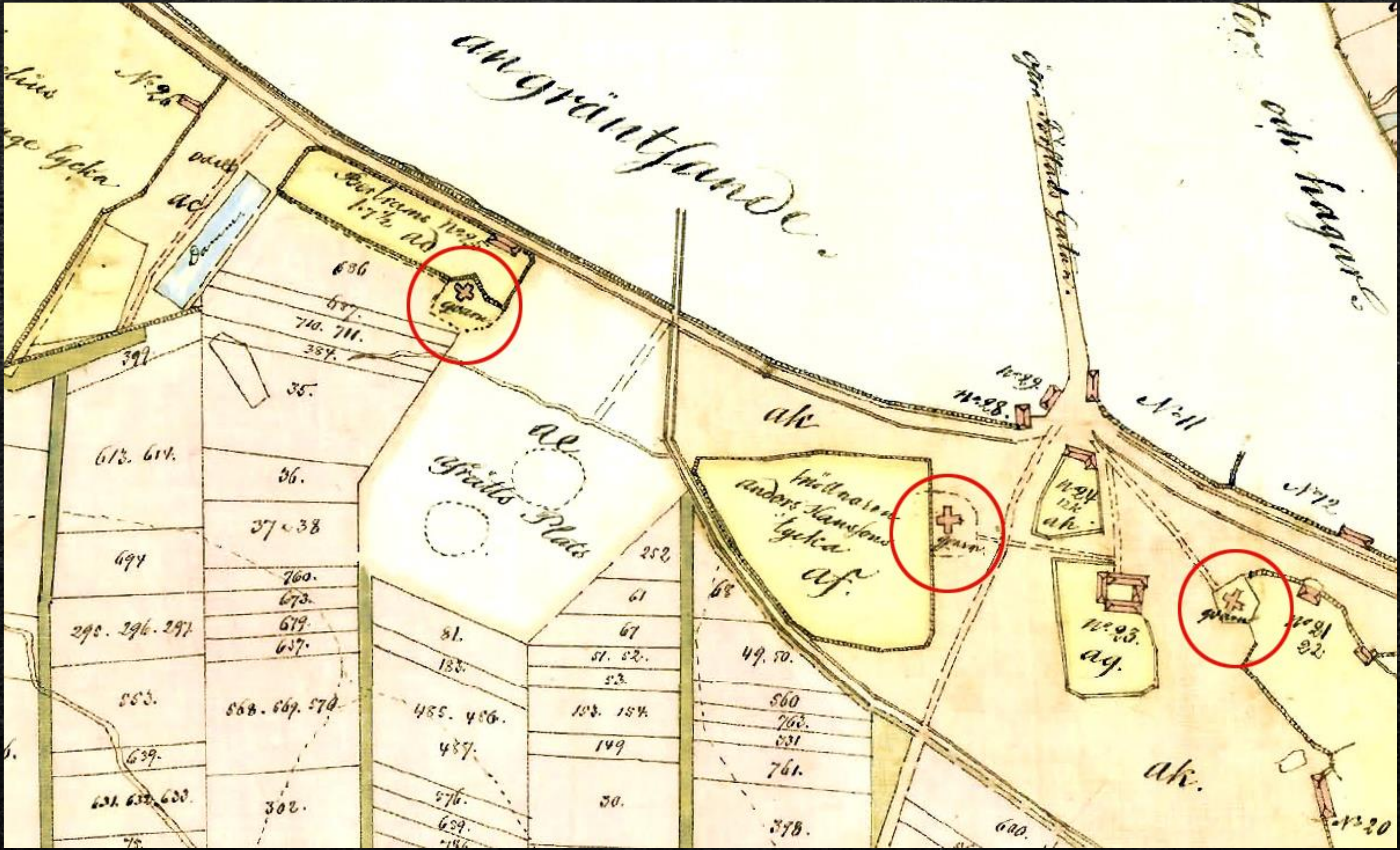

https://sv.wikipedia.org/wiki/Malm%C3%B6s_avr%C3%A4ttningsplatser#/media/File:Malm%C3%B6s_avr%C3%A4ttningsplats_1781.jpg

Kungsgatan, utsikt från St. Pauli kyrka 1914

Foto: Ragnar Küller / Malmö Museer

Utsikt från S:t Pauli kyrka mot öster

Foto: Ragnar Küller / Malmö Museer

© Bo F. Mårtensson / Malmö Museer

Kvarteret Maria sett från Kungsgatan mot Stenbocksgatan 2.
Hörnhuset har torn och rundade balkonger.

© Bo F. Mårtensson / Malmö Museer

Foto: Okänd fotograf / Malmö Museer

GJD 690

Sankt Pauli kyrka är en kyrkobyggnad i Malmö i Lunds stift. Den är sedan 2014 församlingskyrka i Malmö S:t Johannes församling. Kyrkan är en sexkantig centralkyrka i gult tegel. Den ritades av Emil Viktor Langlet, började byggas 1879 och stod färdig år 1882. Kyrkan är försedd med torn i mitten. Detta torn omges av sammanlagt 12 mindre torn. Kyrkorummet har stor rymd. Under två av de fem läktarna har dopkapell och andaktskapell inretts. Kyrkans målade glasfönster tillkom under 1950-talet. Nära kyrkan ligger Sankt Pauli norra, mellersta och södra kyrkogård.

Kyrkan är byggd av gult tegel från Lomma tegelbruk till en kostnad av 244 108 kronor, inklusive inredning. Kyrkan har ett huvudtorn som symboliserar Jesus och tolv mindre torn som ska symbolisera hans lärjungar. I toppen av huvudtornet finns ett guldkors med en krans som ska påminna om Guds Andes låga och den första pingstdagen.

En stor träbalkskonstruktion håller upp de tre malmklockorna och kyrkans centrala huvudtorn. Det finns en stor, en mellanstor och en liten klocka som ringer i tio minuter klockan elva två gånger i veckan för dem som dött inom församlingen. Dessutom ringer de vid söndagarnas gudstjänsttillfällen klockan halv elva och tre minuter i elva. Kyrkan rymmer cirka 950 personer idag, eftersom man bara får använda en av läktarna, men egentligen finns det plats för cirka 1200 personer.

Sankt Pauli kyrka är en kyrkobyggnad i Malmö i Lunds stift. Den är sedan 2014 församlingskyrka i Malmö S:t Johannes församling. Kyrkan är en sexkantig centralkyrka i gult tegel. Den ritades av Emil Viktor Langlet, började byggas 1879 och stod färdig år 1882. Kyrkan är försedd med torn i mitten. Detta torn omges av sammanlagt 12 mindre torn. Kyrkorummet har stor rymd. Under två av de fem läktarna har dopkapell och andaktskapell inretts. Kyrkans målade glasfönster tillkom under 1950-talet. Nära kyrkan ligger Sankt Pauli norra, mellersta och södra kyrkogård.

Kyrkan är byggd av gult tegel från Lomma tegelbruk till en kostnad av 244 108 kronor, inklusive inredning. Kyrkan har ett huvudtorn som symboliserar Jesus och tolv mindre torn som ska symbolisera hans lärjungar. I toppen av huvudtornet finns ett guldkors med en krans som ska påminna om Guds Andes låga och den första pingstdagen.

En stor träbalkskonstruktion håller upp de tre malmklockorna och kyrkans centrala huvudtorn. Det finns en stor, en mellanstor och en liten klocka som ringer i tio minuter klockan elva två gånger i veckan för dem som dött inom församlingen. Dessutom ringer de vid söndagarnas gudstjänsttillfällen klockan halv elva och tre minuter i elva. Kyrkan rymmer cirka 950 personer idag, eftersom man bara får använda en av läktarna, men egentligen finns det plats för cirka 1200 personer.

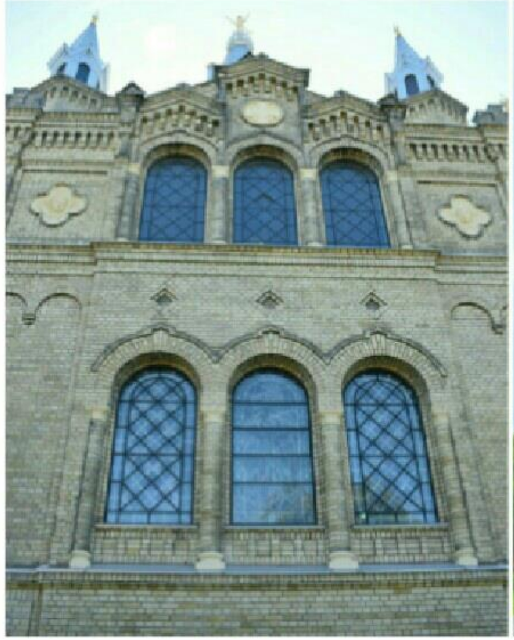

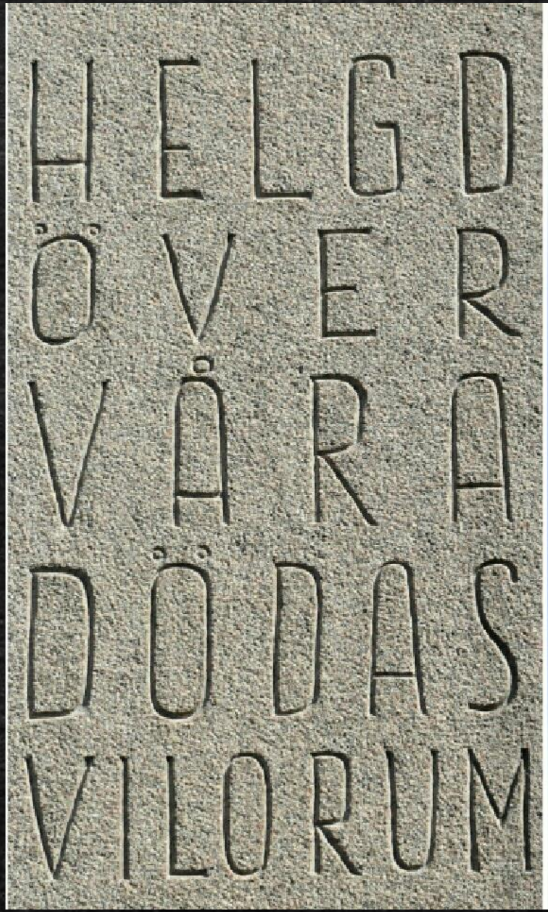
HELGD
ÖVER
VÅRA
DÖDAS
VILORUM

ENVALL & KULLS KONSTANSTALT, MALMÖ.

NIJ 000716

Mellersta kyrkogårdens gravkapell

MALMÖ. Parti av Rörsjöstaden.
ÄKTA FOTOGRAFI

S:t Pauli kyrka är öppen
Helgfria vardagar Måndag - Fredag kl.09:00-16:00
och vid gudstjänster/mässor och konserter.
VÄLKOMMEN IN!
För info www.sanktpaulikyrka.se eller ring 040-27 91 00.
Svenska kyrkan
MALMÖ
S:T PAULI KYRKA

Kungsgatan.

AOL 005972

BJ 002489

P
P-automat

P-automat

Tbone
RESTAURANT and BAR
Tbone
RESTAURANT and BAR
Erbjudande
199:-
Tbone
RESTAURANT and BAR

S:t Pauli
Norra
Kyrkogård
Grindarna
hålls öppna
7:15 - 21:00
Hundar får ej vistas
lösa och förorena
inom området
Kvarter 10

FREDRIK BANGS
FAMILJEGRAV

Jean Gadd

MAJOR
JEAN GADD
1840 — 1898
ELISABETH GADD
FÖDD SCHARTAU
1843 — 1911
AMELIE 1866 — 1871
MATHILD 1868 — 1871
MARIANN 1869 — 1871

BAGAREN
A. PÅHLSSONS
FAMILJEGRAF

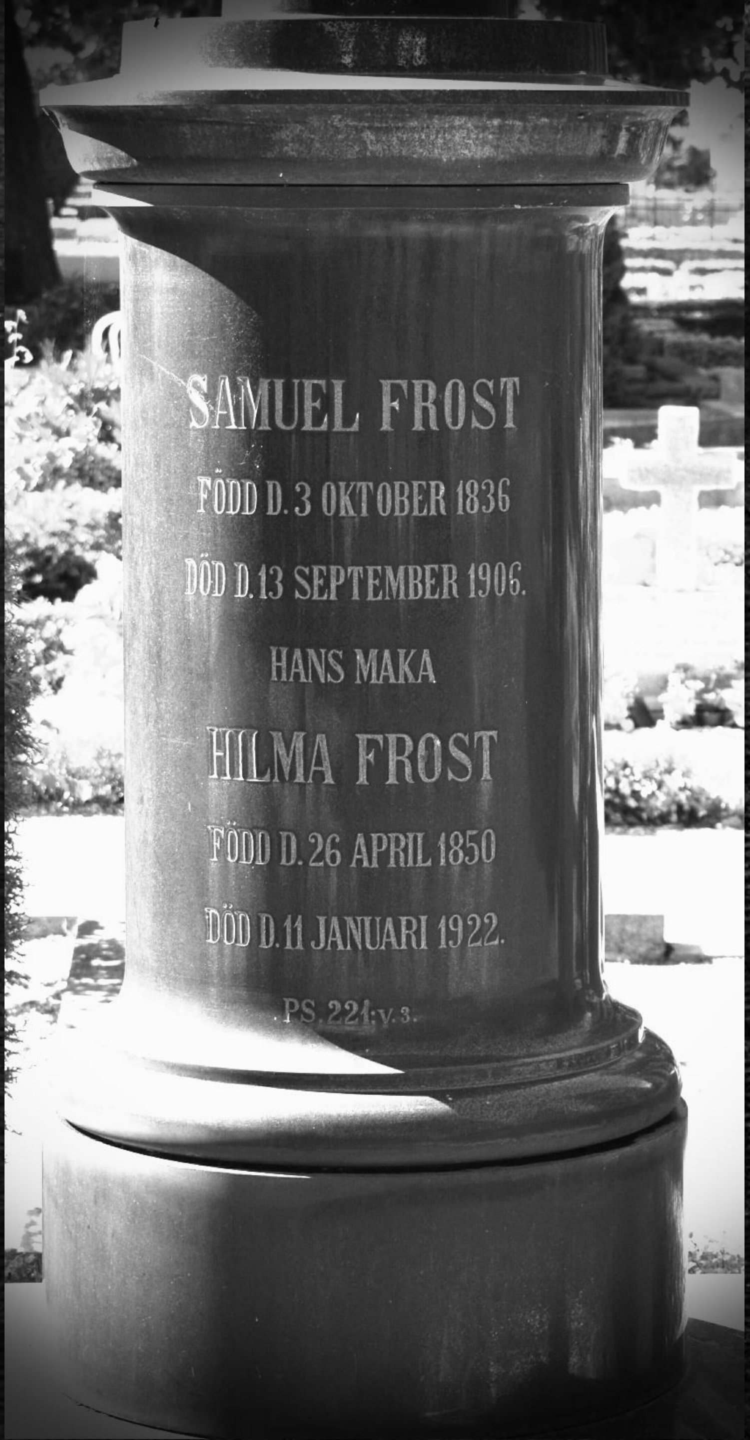
SAMUEL FROST
FÖDD D. 3 OKTOBER 1836
DÖD D. 13 SEPTEMBER 1906.
HANS MAKA
HILMA FROST
FÖDD D. 26 APRIL 1850
DÖD D. 11 JANUARI 1922.
PS. 221: v. 3.

Jean Gadd
Dog 1898 och
Gifte sig 1865
25 år gammal.
Han ligger
Begravd
På St. Pauli
Norra Kyrko-
Gård
Hans barn blev
Bara 5,3, 2 år
sedan dog de

Skannat material /
Malmö Museer

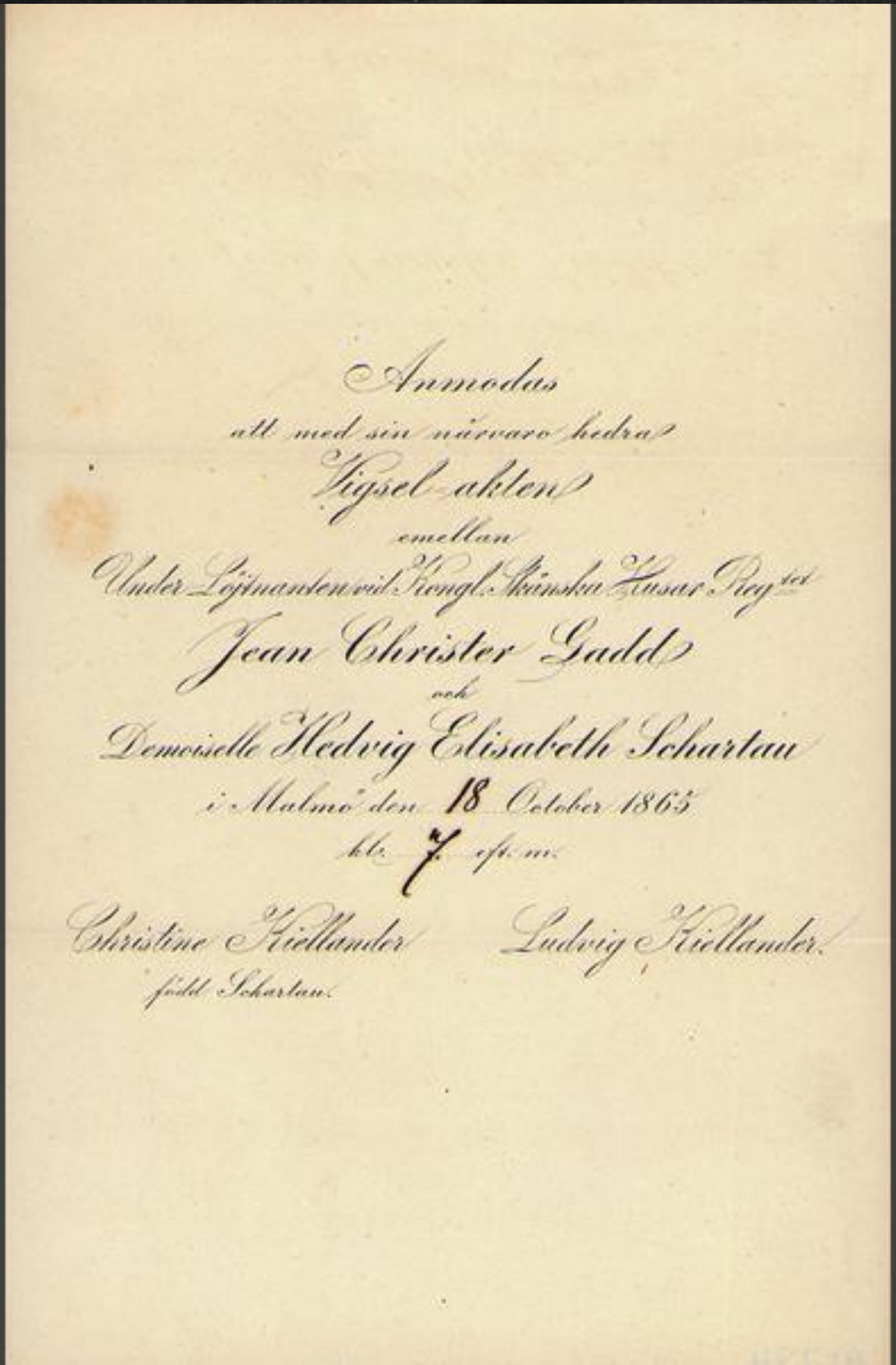
Anmodas
att med sin närvaro hedra
Vigsel-akten
emellan
Under Löjtnanten vid Kongl. Skånska Husar Reg^tet
Jean Christer Gadd
och
Demoiselle Hedvig Elisabeth Schartau
i Malmö den 18 October 1865
kl. 7 eft. m.
Christine Kiellander
född Schartau
Ludvig Kiellander.

Inbjudan till vigsel på vitt papper med svart tryck. Adressen på

framsidan handskriven med svart bläck:"Handlanden/Herr Y.Aspegren."

Inbjudan lyder:"Anmodas/att med sin närvaro hedra/Vigsel=akten/emellan/

Under=Löjtnanten vid kongl.Skånska Husar Reg.tet/Jean Christer Gadd/och/

Demoiselle Hedvig Elisabeth Schartau/i Malmö den 18 October 1865/kl. 7

eft.m."

Undertecknat:"Cristine Kiellander/född Schartau. och " Ludvig

Kiellander."

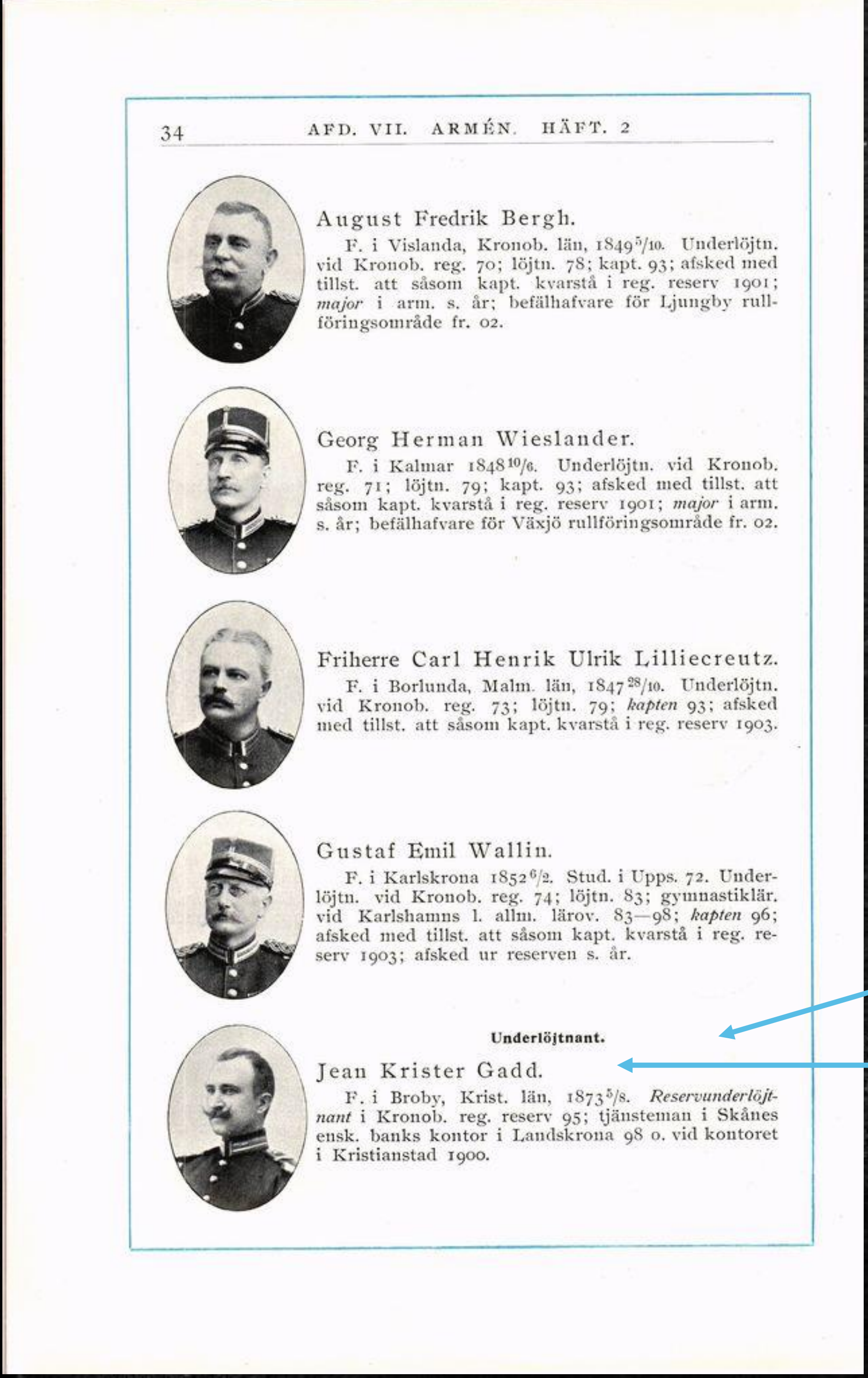

August Fredrik Bergh.

F. i Vislanda, Kronob. län, $1849^{5}/_{10}$. Underlöjtn. vid Kronob. reg. 70; löjtn. 78; kapt. 93; afsked med tillst. att såsom kapt. kvarstå i reg. reserv 1901; *major* i arm. s. år; befälhafvare för Ljungby rullföringsområde fr. 02.

Georg Herman Wieslander.

F. i Kalmar $1848^{10}/_{6}$. Underlöjtn. vid Kronob. reg. 71; löjtn. 79; kapt. 93; afsked med tillst. att såsom kapt. kvarstå i reg. reserv 1901; *major* i arm. s. år; befälhafvare för Växjö rullföringsområde fr. 02.

Friherre Carl Henrik Ulrik Lilliecreutz.

F. i Borlunda, Malm. län, $1847^{28}/_{10}$. Underlöjtn. vid Kronob. reg. 73; löjtn. 79; *kapten* 93; afsked med tillst. att såsom kapt. kvarstå i reg. reserv 1903.

Gustaf Emil Wallin.

F. i Karlskrona $1852^{6}/_{2}$. Stud. i Upps. 72. Underlöjtn. vid Kronob. reg. 74; löjtn. 83; gymnastiklär. vid Karlshamns l. allm. lärov. 83—98; *kapten* 96; afsked med tillst. att såsom kapt. kvarstå i reg. reserv 1903; afsked ur reserven s. år.

Underlöjtnant.

Jean Krister Gadd.

F. i Broby, Krist. län, $1873^{5}/_{8}$. *Reservunderlöjtnant* i Kronob. reg. reserv 95; tjänsteman i Skånes ensk. banks kontor i Landskrona 98 o. vid kontoret i Kristianstad 1900.

Jean Gadd född 1840
Gift 1865
Död 1898

Jean Gadd, en del information

Hedvig Elisabeth Gadd (född Schartau), 1843 – 1911

Hedvig Elisabeth Gadd (född Schartau) föddes på dag månad 1843, i födelseort, till Niclas Henrik Schartau.
Niclas föddes på 30 juli 1796, i Fogdarp, Skåne, Sverige.
Hedvig hade 6 syskon: Johan Adolf Schartau, Anders Erik Flygare Schartau och 4 andra syskon.
Hedvig gifte sig med Jean Christer GADD på dag månad 1865, vid 21 år i vigselplats.
Jean föddes på 26 maj 1840, i Ronneby.
Hans sysselsättningar var Löjtnant och Major.
De hade 5 barn: Frans Henrik Mathias GADD, Amelie GADD och 3 andra barn.
Hedvig avled på dag månad 1911, vid 67 års ålder.

Jean Gadds fru, en Schartau flicka

Bagare Påhlsson

År 1878 startade Anders och Matilda Påhlsson A. Påhlssons bageri på Tallgatan i Malmö. Eftersom de inte fick tillgång till att sälja bröd i de ofta kooperativa mjölkbutiker som fanns, startade de i början av 1900-talet ett antal nya mjölkbutiker runt om i Malmö för att på så sätt distribuera och sälja sitt bröd. Efterhand växte det till ett 50-tal livsmedelsbutiker, mejeri med mera runt om i staden. Sedan dess har det fortsatt växa som ett renodlat familjeföretag genom generationerna.

FABRIKOREN OLOF DAHLQUIST
1853—1926
OCH HANS MAKA HANNA
1854—1942

SAMUEL FROST
FÖDD D. 3 OKTOBER 1836
DÖD D. 13 SEPTEMBER 1906.
HANS MAKA
HILMA FROST
FÖDD D. 26 APRIL 1850
DÖD D. 11 JANUARI 1922.

BAGAREN
A. PÅHLSSONS
FAMILJEGRAF

MAJOR
JEAN GADD
1840 — 1898
ELISABETH GADD
FÖDD SCHARTAU
1843 — 1911
AMELIE 1866 — 1871
MATHILD 1868 — 1871
MARIANN 1869 — 1871

RYTTMÄSTAREN
HARALD ARHUSIANDER
★ 6·9·1891 ✝ 2·7·1953
ELSA ARHUSIANDER
★ 20·10·1894 ✝ 14·8·1988
PER-SAMUEL ARHUSIANDER
★ 23·8·1919 ✝ 2·6·1920
PER-MAGNUS ARHUSIANDER
★ 2·4·1921 ✝ 22·12·1935

Malmö. Utsikt över Rörsjöstaden och Östra förstaden.

MKB

Kungsgatan

Första Majfirande

LFZ 000068

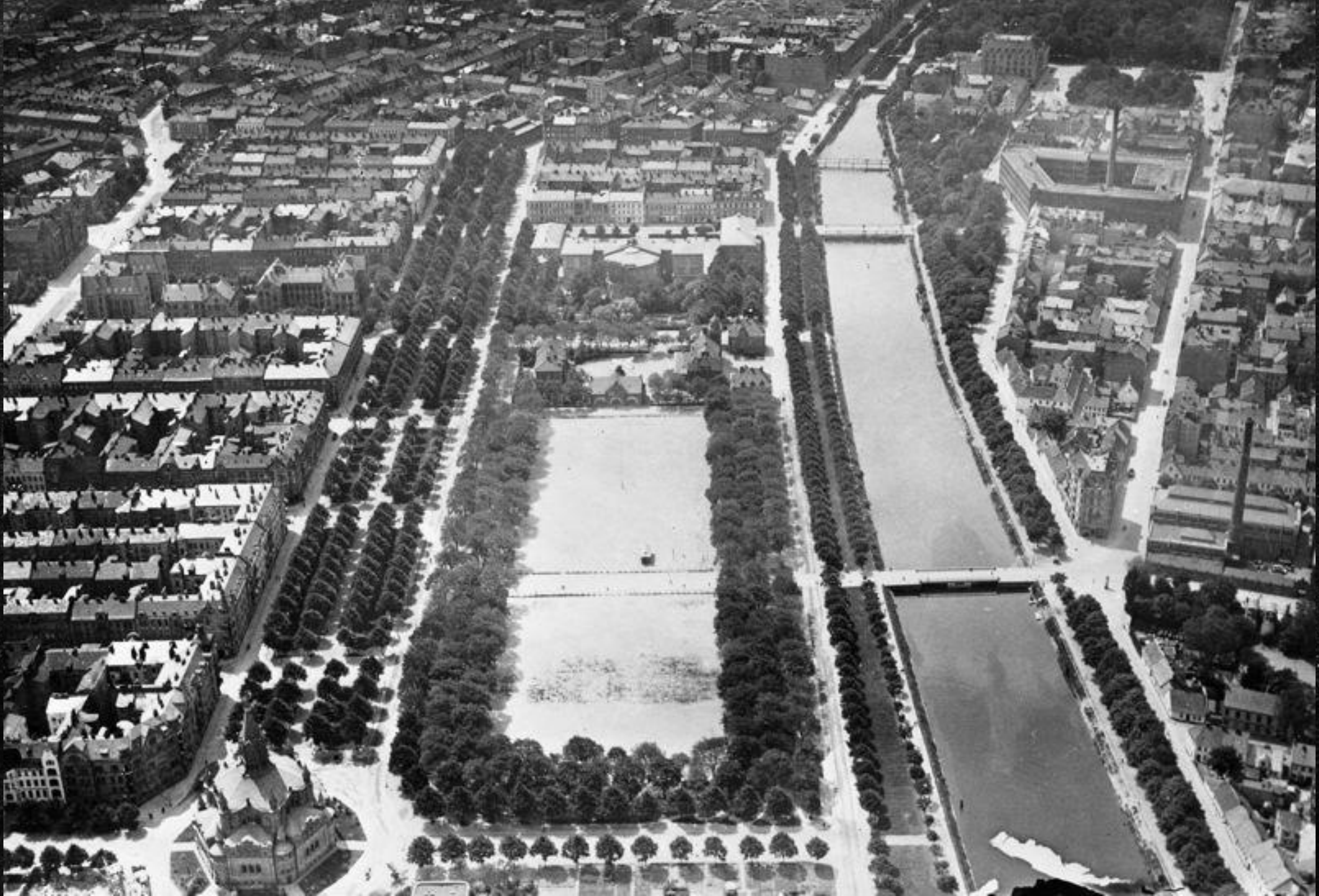

NIJ 001320

NIJ 001321

NIJ 000015

NIJ 001343

Lantbruksmöte i slutet på 1800 talet

1903
15
KB

Skomagasin

Lilla
coop
Öppet